

trakt mellem byens købmænd. Frank Jørgensen skriver om Et indgreb overfor håndværkssvendenes frie vandringsret i 1835 og viser ved at følge sagen nøje gennem relevante led i administrationen, at kancelli-plakaten af 23. okt. 1835 havde et andet sigte end tidligere af historikerne antaget. I afhandlingen Øverste sekretær Erik Krags virksomhed i danske kancelli indtil 1657 undersøger Johan Jørgensen forretningsgangen i kancelliet i tiden op imod 1660 og understreger i sin konklusion den administrative tradition, som det nye enevoldsstyre overtog fra adelsvælden.

Man konstaterer at bidragene til tidsskriftets første to hæfter så godt som udelukkende kommer fra arkivarhold. Om også historikere og jurister m. fl. fra den anden side af skranken vil ytre sig i dets spalter vil fremtiden vise.

GRETHE ILSØE

Krigshistorisk Tidsskrift. Årgang 1-2. 1965-66. Adresse: Vasevej 84, Birkerød.
 Arsabonnement: 10 kr.

I forsvaret er det militærhistoriske felt formentlig det område, hvor rationaliseringen er sat hårdest ind den sidste snes år. Siden 1948 har man sparet de fornødne midler til udgivelse af noget officielt militærhistorisk værk – en sparsommelighed, der tegner sig grelt på baggrund af de andre nordiske landes såvel kvantitative som kvalitative betydelige udgivervirksomhed netop i tiden siden 2. verdenskrig.

I 1961 slap Forsvarsministeriet af med Tøjhusmuseet til Ministeriet for kulturelle Anliggender (trods alt en slags anerkendelse!), og det hører med til den aktuelle plan for Forsvarsministeriets rationalisering at søge Hærens Arkiv skubbet over til samme civile ministerium. Det passer beklageligt godt ind i dette billede, at Orlogsmuseet er etableret helt på privat basis.

På det militære topniveau – og i højere grad jo mere det »civiliseres« – synes man at være af den opfattelse, at militærhistorisk virke er noget, som man kan nøjes med at lade visse idealistiske officerer tumle med i deres fritid – en spekulation, som naturligvis sparer nogle klatskninger på de militære budgetter, men som ikke harmonerer ret godt med de erklærede bestræbelser for at øge de såkaldte og så moderne public relations også for den militære del af statsvirksomheden.

På denne bedrøvelige baggrund virker det initiativ, som for et par år siden vovedes med udgivelsen af et krigshistorisk tidsskrift helt på privat basis, nærmest heroisk; i hvert fald har resultatet vakt betydelig opmærksomhed og beundring – i vore nabolande.

I forrige århundredes begyndelse sporedes oplysningstidens trang til viden og debat også i den militære del af vort samfund. I næsten alle kongerigets garnisoner oprettedes små læseselskaber omkring garnisonsbibliotekerne. Omkring 1820 oprettedes i Rendsborg »Die Militair-Lesegesellschaft«, hvoraf adskillige af Treårskrigens kendteste officerer var medlemmer. Det rendsborgske garnisonsbibliotek omfattede godt 1200 bind – verdenshistorie, tidsskrifter, memoirer, topografi, naturvidenskab og militær faglitteratur. Da fæstningen rømmedes i december 1863, tog 1. Infanteri-Regiment (nu Danske Livregiment)

garnisonsbibliotekets bogsamling med sig nordpå. Under regimentets garnisonstid i Kastellet og siden i Høvelte bevarede den rendsborgske bogsamling og udvidedes en del.

I forbindelse med Danske Livregimentets 200 års jubilæum i 1963 genoplivedes det gamle læseselskab, nu under navnet »Det militære Læseselskab Rendsborg«. Selskabet, der i dag er arnested for en levende interesse for regimentets historie og traditioner, overtog den gamle bogsamling, og da man følte trang til en bredere militærhistorisk orientering, gik læseselskabet i 1965 i gang med det eksperiment, som udgivelsen af et krigshistorisk tidsskrift måtte være.

Nu, da tidsskriftet netop har afsluttet udsendelsen af sin anden årgang, kan det fastslås, at eksperimentet er lykkedes. Først var det meningen blot at udsende et nummer halvårligt, men allerede i 2. årgang kunne man gå over til udsendelse tre gange årligt. Fra første færd har tidsskriftet etableret et samarbejde med det franske krigsministeriums historiske tidsskrift »Revue historique de l'armée«, men støtter sig selvsagt især til dansk krigshistorisk virksomhed i og uden for regimentet.

Nogen indgående analyse af tidsskriftets indhold skal ikke forsøges her, men emnerne har været så vidtspændende, som flg. eksempler viser – England 1066, Faneeden, Auxilliarkorpset ved Rhinstrømmen 1733–36, Waterloo og De sjællandske kystbefæstninger under to verdenskrige; endvidere er bragt fyldige orienteringer om Hærens Arkiv, Tøjhusmuseet, Orlogsmuseet, Det kgl. Garnisonsbibliotek og Hærens historiske Arbejder.

De hidtil udsendte hæfter af tidsskriftet, hvis sidetal har ligget omkring 60, har ved deres alsidige emnevalg ikke alene haft bud til militære læsere langt uden for regimentet, men også civile, som interesserer sig for historiens militære temaer, har i høj grad sluttet op om tidsskriftet, således at abonnements-tallet stærkt nærmer sig tusinde – et overordentlig smukt resultat for et så ungt specialtidsskrift.

HELGE KLINT

Christiana Albertina. Kieler Universitäts-Zeitschrift. Neumünster, Karl Wachholtz Verlag. Heft 1. Mai 1966. Heft 2. November 1966.

I Kieler universitetets jubilæumsår, 1965, udsendte Karl Wachholtz Verlag *Karl Jordans* oversigt, *Christian-Albrechts-Universität Kiel 1665–1965* og påbegyndte den store *Geschichte der Christian-Albrechts-Universität Kiel 1665–1965*. Af en anden karakter og med andre formål for øje, men et eksempel på nutidig public relations-virksomhed, er det ny Kieler universitets-tidsskrift *Christiana Albertina*, der med to årlige hæfter siden maj 1966 udgives på samme forlag. I direkte tilknytning til festskrifterne skal det nye tidsskrift ud over sine mange og nyttige informationsformål »alle diejenige Ereignisse festhalten, über die spätere Chronisten einmal zu berichten haben werden«.

Uden bygninger kan en lære- og forskningsanstalt ikke virke. For 20 år siden stod Kiel som mange andre europæiske universiteter praktisk talt uden lokaler. Det er derfor forståeligt, at en del af artiklerne i *Christiana Albertina* med en